

RETTENS DOM (Anden Afdeling)

15. juni 2010*

I sag T-177/07,

Mediaset SpA, Milano (Italien), ved advokats K. Adamantopoulos, G. Rossi, E. Petritsi og A. Nucara samt solicitors D. O'Keeffe og P. Boyle,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen ved B. Martenczuk, G. Conte og E. Righini, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

* Processprog: engelsk.

støttet af:

Sky Italia Srl, Rom (Italien), først ved avocats E.E. González Díaz og D. Gerard, derefter ved González Díaz,

intervenient,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 2007/374/EF af 24. januar 2007 om statsstøtte sag C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004), som Den Italienske Republik har ydet i form af tilskud til anskaffelse af digitalt dekoderudstyr (EUT L 147, s. 1),

har

RET TEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, I. Pelikánová, og dommerne K. Jürimäe (refererende dommer) og S. Soldevila Frago,so,

justitssekretær: fuldmægtig K. Pocheć,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 3. juni 2009,

II - 2348

afsagt følgende

Dom

Sagens baggrund

- 1 Artikel 4, stk. 1, i legge nr. 350 — Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2004) (lov nr. 350 om bestemmelser vedrørende det årlige og flerårige statsbudget, herefter »finansloven af 2004«) af 24. december 2003 bestemte:

»I 2004 ydes der et statstilskud på 150 EUR til tv-abonnenter, som har betalt licens for indeværende år, og som køber eller lejer udstyr, der uden omkostninger for abonnenten eller indholdsudbyderen kan modtage interaktive digitale (dvs. T-DVB/C-DVB) jordbaserede tv-udsendelser og hermed forbundne interaktive funktioner. Der er fastsat en øverste grænse for støtten på 110 mio. EUR.«

- 2 Artikel 1, stk. 211, i legge nr. 311 — Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2005) (lov nr. 311 om bestemmelser vedrørende det årlige og flerårige statsbudget, herefter »finansloven af 2005«) af 30. december 2004 fastsatte refinansieringen af den pågældende foranstaltning med samme øverste budgetgrænse på 110 mio. EUR, da tilskuddet pr. dekoder var nedsat til 70 EUR.

- 3 Disse regler har ikke været gældende siden den 1. december 2005.
- 4 Omlægningen til digital drift af tv-signaler blev indledt i Italien med vedtagelsen af legge nr. 66 — Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 23 gennaio 2001, n° 5, recante disposizioni urgenti per il differimento di termini in materia di trasmissioni radiotelevisive analogiche e digitali, nonché per il risanamento di impianti radiotelevisivi ([...]) af 20. marts 2001, hvori det blev fastsat, at omlægningen til digital-tv skulle være afsluttet, og at de analoge udsendelser skulle indstilles inden december 2006. I den forbindelse angiver artikel 2, nr. 5), i denne lov:

»Tv-transmissionerne og multimedietjenesterne via jordfrekvens skal udelukkende sendes via digital teknologi inden udgangen af 2006.«

- 5 Datoen for indstillingen af de analoge udsendelser er efterfølgende blevet udsat to gange i første omgang indtil 2008, derefter i anden omgang indtil den 30. november 2012.
- 6 Den 11. maj 2004 indgav Centro Europa 7 Srl en klage til Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber over det tilskud, som Den Italienske Republik har ydet i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i finansloven af 2004 til køb af visse jordbaserede digitale dekodere. Ved skrivelse af 10. februar 2005 fremsendte Centro Europa 7 yderligere oplysninger til Kommissionen og gjorde gældende, at den italienske regering havde fastsat refinansieringen af den pågældende foranstaltning i artikel 1, stk. 211, i finansloven af 2005.
- 7 Den 3. maj 2005 indgav også Sky Italia Srl en klage over de samme bestemmelser i finansloven af 2004 og finansloven af 2005.

- 8 Ved skrivelse af 21. december 2005 meddelte Kommissionen Den Italienske Republik, at den havde besluttet at iværksætte den formelle undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF (EUT 2006 C 118, s. 10, herefter »beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure«) vedrørende artikel 4, stk. 1, i finansloven af 2004 og artikel 1, stk. 211, i finansloven af 2005 (herefter under ét »den pågældende foranstaltning«). Ved denne beslutning opfordrede Kommissionen de interesserede parter til at indsende deres bemærkninger om denne foranstaltning.
- 9 Den 24. januar 2007 vedtog Kommissionen beslutning 2007/374/EF om den statsstøtte (sag C-52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004)), som Den Italienske Republik har ydet i form af tilskud til anskaffelse af digitalt dekoderudstyr (EUT L 147, s. 1, herefter »den anfægtede beslutning«).
- 10 Kommissionen har indledningsvis anført, at den pågældende foranstaltning, for så vidt som den fastsatte Den Italienske Republiks tildeling af tilskud til anskaffelse af visse jordbaserede digitale dekodere i årene 2004 og 2005, udgør statsstøtte som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF, til fordel for digitale jordbaserede selskaber, der udbyder betalings-tv navnlig »pay-per-view«-tjenester, og kabel-tv-leverandører, der udbyder digitale betalings-tv-tjenester.
- 11 Kommissionen fandt derefter ikke, at undtagelserne i artikel 87, stk. 3, EF kunne finde anvendelse på den pågældende foranstaltning. Kommissionen har bl.a. udelukket muligheden for at anvende undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra c), EF, idet den pågældende foranstaltning — selv om overgangen fra analog tv- distribution til digital tv-distribution udgør et mål af fælles interesse — ikke stod i rimeligt forhold til forfølgelsen af dette mål og ikke kunne forhindre unødigt konkurrencefordrejning. Denne konklusion var navnlig baseret på, at den pågældende foranstaltning ikke var teknologisk neutral, idet den ikke gjaldt for digitale satellitdekodere. Kommissionen var imidlertid af den opfattelse, at for så vidt som den pågældende foranstaltning blev betragtet som en støtte til dekoderproducenter, kunne den være omfattet af undtagelsesbestemmelsen i artikel 87, stk. 3, litra c), EF. Dels tilskyndede den til teknologisk udvikling i form af mere performante dekodere baseret på standarder, som står til rådighed for alle producenter, dels kunne alle producenter, der tilbyder denne type dekodere, herunder producenter med hjemsted i andre medlemsstater, få tilskud, og

endelig var stigningen i efterspørgslen efter dekodere som følge af den pågældende foranstaltning en uundgåelig virkning af enhver offentlig politik til fremme af omlægningen til digital drift, selv den mest teknologisk neutrale.

- 12 Kommissionen har derfor krævet tilbagesøgning af den i medfør af den pågældende foranstaltning udbetalte støtte, der var erklæret uforenelig med fællesmarkedet, og som var tildelt ulovligt. Med henblik herpå har Kommissionen givet visse oplysninger om en detaljeret beregningsmetode for støttebeløbet.
- 13 Den anfægtede beslutnings konklusion lyder således:

»Artikel 1

Den statsstøtteordning, som Den Italienske Republik ulovligt har indført til fordel for jordbaserede digitale selskaber, der transmitterer betalings-tv, og kabelselskaber, der transmitterer betalings-tv, er uforenelig med fællesmarkedet.

Artikel 2

1. Den Italienske Republik vedtager de bestemmelser, der er fornødne for at få den i artikel 1 omhandlede støtte tilbagebetalt af de begunstige selskaber.

2. Tilbagebetalingen iværksættes straks på grundlag af procedurerne i landets lovgivning, forudsat at disse tillader en øjeblikkelig og effektiv gennemførelse af nærværende beslutning. Tilbagebetalingsbeløbet er rentebærende fra det tidspunkt, hvor støtten er blevet stillet til rådighed for de begunstigede selskaber, indtil tilbagebetalingstidspunktet.

3. De rentebeløb, der skal opkræves i medfør af stk. 2, beregnes på grundlag af proceduren i artikel 9 og artikel 11 i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af [...] artikel [88 EF] [EUT L 140, s. 1].

Artikel 3

Den Italienske Republik underretter Kommissionen om, hvilke foranstaltninger landet har iværksat for at efterkomme denne beslutning, senest to måneder efter beslutningens meddelelse. Disse oplysninger gives ved hjælp af skemaet i bilaget til denne beslutning.

Inden for samme frist fremsender Den Italienske Republik de dokumenter, der er nødvendige for at godtgøre, at den har indledt tilbagebetalingsproceduren over for de selskaber, som har haft fordel af den ulovlige, med fællesmarkedet uforenelige støtte.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Den Italienske Republik.«

- 14 Ved beslutning K(2006) 6630 endelig af 24. januar 2007 erklærede Kommissionen den støtte, som Den Italienske Republik har ydet i medfør af legge nr. 266 — Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2006) (lov nr. 266 om bestemmelser vedrørende det årlige og flerårige statsbudget, herefter »finansloven af 2006«) af 23. december 2005 til anskaffelse af digitale dekodere med åbne programmeringsgrænseflader for applikationer i 2006, for forenede med fællesmarkedet (herefter »beslutningen for 2006«). I modsætning til den anfægtede beslutning er de pågældende tilskud i beslutningen for 2006 betragtet som »teknologisk neutrale«, idet disse kan tildeles dekodere i alle digitale platforme (jordbaserede, via kabel og satellit), såfremt de er interaktive og interoperable, dvs. at der er tale om »åbne« dekodere i modsætning til såkaldte »ejede« dekodere.

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 15 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 23. maj 2007 anlagde sagsøgeren, Mediaset SpA, en digital jordbaseret programudbyder, sag til prøvelse af den anfægtede beslutning.
- 16 Ved processkrift indleveret til Rettens Justitskontor den 5. september 2007 fremsatte Sky Italia begæring om tilladelse til at intervenere til støtte for Kommissionen. Ved kendelse af 10. januar 2008 imødekom formanden for Rettens Anden Afdeling interventionsbegæringen.
- 17 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

18 Kommissionen, støttet af Sky Italia, har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Om formaliteten vedrørende stævningens bilag A.8

Parternes argumenter

19 Kommissionen, støttet af Sky Italia, finder, at stævningens bilag A.8 med overskriften: »Den italienske radio- og tv-sektor: et kort resumé af historikken, lovgivningen og markedet« (herefter »bilag A.8«) og enhver henvisning til bilaget skal afvises, og at Retten ikke skal tage hensyn til dets indhold. Bilag A.8 indeholder således adskillige faktiske og retlige argumenter og bemærkninger, der ikke er anført i stævningen. Bilaget og henvisningerne til dette i stævningen er dermed i strid med forpligtelsen i artikel 21, stk. 1, i statuttens for Domstolen og artikel 44, stk. 1, i Rettens procesreglement om, at stævningen skal fremføre genstanden for hovedsagen og de fremsatte anbringender.

- 20 Sagsøgeren har gjort gældende, at alle de anbringender, der er fremført til støtte for søgsmålet, er anført i stævningen, således at anbringendet om afvisning af bilag A.8 og henvisningerne hertil, således som det er fremført af Kommissionen, er uden relevans og ikke begrundet.

Rettens bemærkninger

- 21 Retten gør indledningsvis opmærksom på, at der er fem henvisninger til bilag A.8 i stævningen, nemlig dels i afsnit 11 og 109, dels i fodnote 57, 94 og 115.
- 22 Hvad angår det første tilfælde i stævningens afsnit 11 skal det bemærkes, at omtalen findes i indledningen i andet afsnit »Faktisk sammenhæng« forud for tredje afsnit »Annulationsanbringender«. Denne henvisning til bilag A.8 har til formål at gøre det muligt for Retten at råde over en beskrivelse af de normative rammer og sammenhængen med markedet, hvorunder den pågældende foranstaltning skal undersøges.
- 23 Hvad angår dette første tilfælde kan Kommissionen dermed ikke bebrejde sagsøgeren at have henvist til bilag A.8.
- 24 Hvad angår de sidste fire tilfælde, der denne gang fremgår af tredje afsnit, »Annulationsanbringender«, skal det bemærkes, at bilagene, såfremt stævningen kan underbygges og fuldstændiggøres på særlige områder ved hjælp af henvisninger til dertil bilagte akter, har en rent bevismæssig og instrumental funktion (Rettens dom af

7.11.1997, sag T-84/96, Cipeke mod Kommissionen, Sml. II, s. 2081, præmis 34). Bilagene kan således ikke tjene til grundlag for et anbringende, som er kortfattet fremsat i stævningen, og til at fremsætte klagepunkter eller argumenter, som ikke fremgår af stævningen. Sagsøgeren skal i sin stævning angive de præcise kritikpunkter, som Retten skal tage stilling til, og på mere eller mindre kortfattet vis fremsætte de retlige og faktiske omstændigheder, som disse støttes på (Domstolens dom af 31.3.1992, sag C-52/90, Kommissionen mod Danmark, Sml. I, s. 2187, præmis 17, Rettens kendelse af 28.4.1993, sag T-85/92, De Hoe mod Kommissionen, Sml. II, s. 523, præmis 20, og Rettens dom af 30.1.2007, sag T-340/04, France Télécom mod Kommissionen, Sml. II, s. 107, præmis 167).

- 25 I det foreliggende tilfælde har Retten fastslået, at de sidste fire tilfælde, som det fremgår af sagsøgerens skriftlige indlæg, skal illustrere de argumenter, der er fremført til støtte for anbringenderne.
- 26 Således afspejler fodnote 57 påstanden om, at »den obligatoriske omlægning til digital-tv indebærer et betalingspåkrav for de jordbaserede selskaber og for sagsøgeren, som ikke er pålagt virksomheder, der er aktive på andre transmissionsplatforme«.
- 27 På samme måde afspejler fodnote 94 påstanden om, at »[t]ilskuddet godtgør udgifterne til gennemførelsen af forpligtelser, der specifikt er pålagt i henhold til den lov, der udelukkende vedrører jordbaserede platforme«.
- 28 Hvad angår tilfældet i afsnit 109 angives det desuden udtrykkeligt, at »det fremgår [af bilag A.8], at tv-selskaber med analog teknik ikke har brugsret til færre rettigheder hverken på frekvensniveau eller markedsniveau«.

- 29 Hvad endelig angår fodnote 115 afspejler denne påstand om, at »[d]en pågældende foranstaltning er forholdsmæssig, da den begrænser sig til ekstraudgifterne for inter-operabilitet og interaktivitet og til udgifter, som sagsøgeren har afholdt i forbindelse med opfyldelsen af de forpligtelser, som loven specifikt pålægger sagsøgeren«.
- 30 Det følger af ovenstående bemærkninger, at i modsætning til det af Kommissionen anførte har henvisningerne til bilag A.8 i de sidste fire tilfælde til formål at understøtte argumenterne i sagsøgerens skriftlige indlæg. Desuden har Retten fastslået, at de skriftlige indlæg ikke indeholder en kort fremstilling af anbringender eller argumenter, som sagsøgeren har udviklet i bilag A.8.
- 31 Det er derfor med urette, at Kommissionen har gjort gældende, at bilag A.8 skal afvises og ikke kan tages i betragtning af Retten. Kommissionens anbringende kan derfor ikke tiltrædes.

Om formaliteten vedrørende de bilag til stævningen, der ikke er oversat til processproget

Parternes argumenter

- 32 Kommissionen har anført, at adskillige af stævningens bilag, nemlig bilag A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 og A.13, er fremlagt udelukkende på italiensk, skønt de

burde have været ledsaget af en oversættelse til processproget i henhold til procesreglementets artikel 35, stk. 3.

- 33 Sagsøgeren har anført, at de pågældende bilag til stævningen vil blive fremlagt på processproget i overensstemmelse med procesreglementets artikel 35 på Rettens begæring.

Rettens bemærkninger

- 34 I procesreglementets artikel 35, stk. 3, første til tredje afsnit, er fastsat følgende:

»Processproget anvendes særlig i parternes skriftlige og mundtlige indlæg, herunder de vedlagte dokumenter, samt i Rettens protokollater og afgørelser.

Ethvert dokument, der er affattet på et andet sprog end processproget, skal være vedlagt en oversættelse til processproget.

Hvor der er tale om omfangsrige dokumenter, kan der fremlægges oversættelser i uddrag. Retten kan dog til enhver tid af egen drift eller efter anmodning fra en part forlange en mere omfattende eller en fuldstændig oversættelse.«

35 I artikel 7, stk. 5, andet afsnit, i instruksen for justitssekretæren ved Retten (EUT 2007 L 232, s. 1) er fastsat følgende:

»Er dokumenter i form af bilag til et indlæg eller andet dokument ikke vedlagt en oversættelse til processproget, forlanger justitssekretæren over for den pågældende part en berigtigelse heraf, såfremt en sådan oversættelse findes påkrævet af hensyn til sagens fremme.«

36 I den foreliggende sag det skal indledningsvis bemærkes, at Kommissionen ikke udtrykkeligt har anmodet om, at Retten kræver oversættelse til processproget af bilagene A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 og A.13 af sagsøgeren. Kommissionen har blot anført ved at indføre en tilføjelse i fodnote 15 i svarskriftet, at de pågældende bilag til stævningen udelukkende blev fremlagt på italiensk uden at været ledsaget af en oversættelse til processproget.

37 I modsætning til hvad Kommissionen har fremført i forhold til reglerne i procesreglementet og i instruksen for justitssekretæren, skal det desuden bemærkes, at hvis en af parterne ikke har nedlagt påstand herom, er det alene såfremt en oversættelse til processproget findes påkrævet af hensyn til sagens fremme, at det påhviler justitssekretæren at lade oversættelsen udføre (jf. i denne retning Rettens dom af 18.9.2002, sag T-29/01, Puente Martín mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 157, og II, s. 833, præmis 40).

38 I det foreliggende tilfælde, hvor en af parterne ikke har nedlagt påstand herom, har Retten ikke fundet det nødvendigt at anmode om oversættelse til processproget af bilagene A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 og A.13 af følgende årsager. For det første hvad angår bilag A.1-A.4 er disse blevet meddelt i henhold til de proceduremæssige betingelser med henblik på identifikation af parterne og deres repræsentanter. For det andet gengiver bilag A.7 den retsakt, som det foreliggende annullationssøgsmål drejer sig om. Denne retsakt, der er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*

efter sagens anlæg, er imidlertid oversat til alle EU's officielle sprog, herunder til processproget i den foreliggende sag. Hvad for det tredje angår bilag A.11, A.12 og A.13 gengiver disse de relevante nationale retsfor skrifter. Disse bestemmelser er imidlertid nævnt i det væsentlige — endda citeret i deres helhed — i henholdsvis den anfægtede beslutnings betragtning 7, 6 og 10, hvorfor der er en formodning for, at den udstedende institution er i stand til at forstå indholdet heraf.

- ³⁹ Det følger af det ovenstående, at det er med urette, at Kommissionen har kritiseret sagsøgeren for ikke at have givet en oversættelse af bilag A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 og A.13 til processproget.

Anbringenderne

- ⁴⁰ Til støtte for sit søgsmål har sagsøgeren i stævningen anført fire anbringender om henholdsvis for det første tilsidesættelse af artikel 87, stk. 1, EF, for det andet om et åbenbart fejlagtigt skøn og en åbenbar retlig fejl ved vurderingen af den pågældende foranstaltnings forenelighed i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), EF, for det tredje tilsidesættelse af artikel 253, EF og for det fjerde tilsidesættelse af artikel 14 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel [88 EF] (EFT L 83, s. 1) og af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og retssikkerhedsprincippet.

- 41 Under retsmødet har sagsøgeren gjort et anbringende gældende i det væsentlige om, at Kommissionen har anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved fastlæggelsen af anvendelsesområdet for artikel 4, stk. 1, i finansloven af 2004.
- 42 Der skal foretages en undersøgelse af formaliteten med hensyn til dette sidste anbringende, derefter tages der stilling til de fire anbringender i stævningen.

Formaliteten med hensyn til anbringendet om et åbenbart urigtigt skøn ved fastlæggelsen af anvendelsesområdet for artikel 4, stk. 1, i finansloven af 2004

Parternes argumenter

- 43 Under retsmødet har sagsøgeren udtrykkeligt bestridt, at de digitale satellitselskaber er udelukket fra at kunne drage fordel af den pågældende foranstaltning i henhold til artikel 4, stk. 1, i finansloven af 2004. Som svar på et spørgsmål fra Retten, hvori sagsøgeren blev opfordret til at redegøre for, på hvilket tidspunkt under den skriftlige forhandling sagsøgeren havde fremsat dette klagepunkt, svarede sagsøgeren med en henvisning til afsnit 69 ff. og til afsnit 79 i sin replik.

- 44 Efter opfordring fra Retten under retsmødet til at reagere på sagsøgerens indsigelse gjorde Kommissionen og Sky Italia gældende, at da dette anbringende var for sent fremført, burde det afvises.

Rettens bemærkninger

- 45 Det bemærkes, at i henhold til bestemmelserne i procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c), og artikel 48, stk. 2, under ét, skal stævningen indeholde søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene, og at nye anbringender ikke må fremsættes under sagens behandling, medmindre de støttes på retlige eller faktiske omstændigheder, som er kommet frem under retsforhandlingerne.
- 46 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren ikke, hvilket fremgår af sagsøgerens udsagn under retsmødet, gjort det omhandlede anbringende gældende i stævningen, men i replikken. Sagsøgeren hævder i øvrigt ikke, at dette anbringende kan støttes på retlige og faktiske omstændigheder, der er fremkommet under retsforhandlingerne.
- 47 I overensstemmelse med de bestemmelser i Rettens procesreglement, der er nævnt i præmis 45 ovenfor, må anbringendet om et åbenbart urigtigt skøn ved fastlæggelsen af anvendelsesområdet for artikel 4, stk. 1, i finansloven af 2004 dermed afvises.

Det første anbringende om tilsidesættelse af artikel 87, stk. 1, EF

- 48 Med det første anbringende gør sagsøgeren gældende, at der foreligger en tilsidesættelse af artikel 87, stk. 1, EF, idet Kommissionen har fastslået, at den pågældende foranstaltning udgør statsstøtte i henhold til den nævnte artikel. Anbringendet består af fire led, der drejer sig om henholdsvis for det første begrebet indirekte støttemodtager, for det andet om den manglende økonomiske fordel, for det tredje om den pågældende foranstaltnings manglende selektive karakter, og endelig for det fjerde om det forhold, at der ikke foreligger en fordrejning af konkurrencen.

Det første anbringendes andet led om den manglende økonomiske fordel

— Parternes argumenter

- 49 For det første gør sagsøgeren gældende, at den pågældende foranstaltning ikke indebærer en økonomisk fordel for sagsøgeren, såsom at skabe en forretningsmæssig gunstig lejlighed. I den anfægtede beslutning hævder Kommissionen således med urette, og uden at der foreligger bevis, at denne foranstaltning har givet selskaberne mulighed for at undgå at bære de omkostninger, der er forbundet med dekodertilskuddet, dvs. en handelspraksis, som Kommissionen fejlagtigt kvalificerer som udbredt på markedet. Ifølge sagsøgeren er denne påstand kun korrekt for så vidt angår operatører for abonnements-tv og faste kontraktforhold, som operatørerne indgår med deres abonnenter. I mangel af et fast kontraktforhold har digitale jordbaserede tv-selskaber ikke nogen interesse i at yde tilskud til anskaffelse af dekodere, der giver mulighed for interoperabilitet. De er således udsat for en risiko for udnyttelse, idet

deres konkurrenter fuldt ud udnytter tilskuddet. Den pågældende foranstaltning har snarere været til fordel for forbrugerne, der er i stand til at anskaffe dekodere baseret på åben teknologi.

- 50 For det andet gør sagsøgeren gældende, at den pågældende foranstaltning ikke giver sagsøgeren nogen fordel med hensyn til at vinde indpas på markedet for betalings-tv eller med hensyn til at skaffe seere. I den forbindelse bestrider sagsøgeren, at den omhandlede foranstaltning har givet sagsøgeren mulighed for ved få omkostninger at skaffe seere til betalings-tv eller vinde indpas på markedet for betalings-tv. Det er for det første kvaliteten af og kendetegnene ved de programmer, som sendes, og ikke dekoderens pris, der afgør forbrugeres præferencer. Dernæst har alle digitale jordbaserede leverandører, også potentielle leverandører, haft fordel af den pågældende foranstaltnings fordele. Endelig sikrer og garanterer den pågældende foranstaltning, at den almindelige og gratis analoge tv-model, hvortil alle har adgang, kan fortsætte ved overgangen til digital-tv.
- 51 Kommissionen har desuden ikke taget hensyn til de af sagsøgeren foretagne investeringer vedrørende digitaliseringen eller med henblik på at dække startomkostningerne til betalings-tv. Sagsøgeren har ligeledes anført, at de af Kommissionen nævnte fordele kunne have været benyttet af et hvilket som helst digitalt jordbaseret selskab for betalings-tv og navnlig af fremtidige, nye konkurrenter på markedet, og denne virkning er iboende i enhver foranstaltning til fordel for digitalt tv, herunder det mest teknologisk neutrale.
- 52 For det tredje har sagsøgeren anført, at tilskuddet svarer til ekstraomkostningerne ved interoperable og interaktive dekodere, hvilket Kommissionen desuden har medgivet i den anfægtede beslutnings betragtning 85.

- 53 Sagsøgeren gør gældende, at Sky Italia's argumenter om de påståede fordele, som Sky Italia skulle have haft, nemlig en adgang til det nye marked »uden risiko«, handelsmæssige tilskud fra de offentlige myndigheders side og adgang til kapital med lavere omkostninger, skal afvises eller under alle omstændigheder forkastes.
- 54 Kommissionen har, støttet af Sky Italia, nedlagt påstand om, at dette led forkastes.

— Rettens bemærkninger

- 55 For at kunne tage stilling til, om der er grundlag for det første anbringendes andet led og de tre andre led i dette anbringende, skal rækkevidden af artikel 4, stk. 1, i finansloven af 2004 og artikel 1, stk. 211, i finansloven af 2005 indledningsvis undersøges med henblik på at fastslå, om den pågældende foranstaltning kan gavne både digitale jordbaserede platforme og digitale satellitplatforme.
- 56 I denne forbindelse skal det konstateres, at i medfør af artikel 4, stk. 1, første punktum, i finansloven af 2004, skal der ydes et statstilskud på 150 EUR (nedsat til 70 EUR i finansloven af 2005) til tv-abonnenter, som har betalt licens for indeværende år, og som køber eller lejer udstyr, der uden omkostninger for abonnenten eller indholdsudbyderen kan modtage interaktive digitale jordbaserede tv-udsendelser og hermed forbundne interaktive funktioner.

- 57 Hvad angår de nævnte bestemmelser skal det bemærkes, at som Kommissionen med rette har udtalt i den anfægtede beslutnings betragtning 7, er anvendelsen af den pågældende foranstaltning betinget af en række kumulative betingelsers opfyldelse, herunder betingelsen om køb eller leje af udstyr, der kan modtage digitale jordbase-rede tv-udsendelser.
- 58 Retten bemærker endvidere, at i stævningens afsnit 122 har sagsøgeren udtrykkeligt kritiseret Kommissionen for at have truffet to beslutninger, nemlig den anfægtede beslutning og beslutningen for 2006, der er selvmodsigende med hensyn til den pågældende foranstaltnings forenelighed med fællesmarkedet og med den, der er fastsat ved finansloven af 2006, skønt de ifølge sagsøgeren er ydet under faktiske omstændigheder, der i det væsentlige er sammenlignelige. Til støtte for dette klagepunkt gør sagsøgeren gældende, at den eneste grund til, at Kommissionens konklusion om uforenelighed i den anfægtede beslutning efterfølgende er blevet ændret i beslutningen for 2006, er den italienske lovgivers indføjelser af de ord, der har til formål at indbefatte satellitselskaber.
- 59 Det fremgår således af stævningens afsnit 122, at sagsøgeren ikke bestrider, at lovgiver i forbindelse med vedtagelsen af finansloven af 2006 i sidste ende har fundet det nødvendigt udtrykkeligt at lade satellitselskaber være omfattet af anvendelsesområdet for den pågældende foranstaltning.
- 60 Det følger af det foregående, at den pågældende foranstaltning helt klart ikke kan være til fordel for en forbruger, der beslutter at købe eller leje udstyr, der udelukkende kan modtage digitale tv-udsendelser via satellit. Den pågældende foranstaltning opfylder dermed ikke Kommissionens krav om teknologisk neutralitet for så vidt angår støtteforanstaltninger vedrørende markedet for digital-tv.

- 61 Først og fremmest skal det bemærkes, at i modsætning til, hvad sagsøgeren har gjort gældende, er spørgsmålet om, hvorvidt selskaberne nødvendigvis har finansieret anskaffelsen af dekodere i mangel af den pågældende foranstaltning, ikke afgørende med hensyn til vurderingen af denne foranstaltnings kvalifikation som statsstøtte.
- 62 Det væsentlige er således, hvorvidt tilskuddet til dekodere har skabt en fordel for jordbaserede selskaber, såsom sagsøgeren. Det skal i den forbindelse bemærkes, at i den anfægtede beslutnings betragtning 82-95 har Kommissionen udførligt anført alle årsagerne til, at den pågældende støtteforanstaltning ifølge Kommissionen udgør en økonomisk fordel for de jordbaserede selskaber. I den forbindelse har Kommissionen særligt og med rette anført, at opbygningen af et kundegrundlag er en fundamental del af den kommercielle aktivitet for tv-selskaberne. Desuden bemærker Retten, at Kommissionen har anført grundene til, at den i god tro har fundet, at den pågældende støtteforanstaltning dels gav forbrugerne et incitament til at skifte fra analog teknik til jordbaseret digital teknik samtidig med, at omkostningerne, som de jordbaserede tv-selskaber skulle bære, begrænses, dels gav tv-selskaberne mulighed for at sikre deres nuværende position på markedet med hensyn til image og kundeloyalitet i forhold til nye konkurrenter.
- 63 Sagsøgerens argument om, at de jordbaserede selskaber ikke har nogen interesse i at yde tilskud til dekodere, fordi de er udsat for en risiko for udnyttelse, idet deres konkurrenter fuldt ud har udnyttet tilskuddet, må af samme grund afvises. Den omstændighed, at sagsøgeren deler den fordel, der følger af tilskuddet, med andre selskaber, betyder under ingen omstændigheder, at den pågældende foranstaltning fratages sin karakter af fordel.
- 64 Den omstændighed, at den pågældende foranstaltning er en fordel for forbrugerne, idet den nedsætter prisen på de mest sofistikerede dekodere til prisen for dekodere uden særlige funktioner, har ingen indvirkning på det forhold, at den

pågældende foranstaltning også udgør en fordel for de jordbaserede selskaber og kabel-tv-leverandørerne.

- 65 Hvad angår argumentet om, at det er kendetegnene ved de programmer, som sendes, og ikke dekoderens pris, der er afgørende for seernes valg, bemærker Retten, at hvis disse kendetegn kan indvirke på seernes valg, står det ikke desto mindre fast, at dekoderens pris er et afgørende parameter, som forbrugeren tager hensyn til i dette valg. I det foreliggende tilfælde har det tilskud, der ydes direkte til forbrugerne, automatisk den virkning, at prisen for køb eller leje af udstyr, der kan modtage digitale jordbaserede tv-udsendelser, nedsættes. En sådan prisnedsættelse kan imidlertid påvirke udgiftsbevidste forbrugeres valg.
- 66 Hvad angår argumentet om, at den pågældende foranstaltning garanterer, at den almindelige og gratis tv-model kan fortsætte ved overgangen til digital-tv, skal det bemærkes, at denne omstændighed ikke fører til, at kvalificeringen af den pågældende foranstaltning som statsstøtte i henhold til artikel 87, stk. 1, EF anfægtes. En sådan omstændighed kan højst være et forhold, der skal tages hensyn til ved bedømmelsen af den pågældende foranstaltnings forenelighed med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, stk. 3, EF.
- 67 Sagsøgerens argument om, at tilskuddet er nødvendigt, da sagsøgeren under normale forretningsforhold ikke frivilligt bærer de nødvendige ekstraomkostninger til anskaffelsen af interoperable dekodere, må af samme grund afvises.
- 68 Det følger af det ovenstående, uden at det er fornødent at tage stilling til formaliteten af og berettigelsen af Sky Italia's argumenter, at Kommissionen med rette har

fastslået, at den pågældende foranstaltning har givet de digitale jordbaserede selskaber og kabel-tv-leverandørerne, som sagsøgeren tilhører, mulighed for at opnå en fordel som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF i forhold til satellitselskaberne, og at det første anbringendes andet led følgelig må forkastes som ubegrundet.

Det første anbringendes første led vedrørende begrebet indirekte støttemodtager

— Parternes argumenter

⁶⁹ Sagsøgeren gør gældende, at det er med urette, at Kommissionen under henvisning til Domstolens dom af 19. september 2000, Tyskland mod Kommissionen (sag C-156/98, Sml. I, s. 6857), og af 13. juni 2002, Nederlandene mod Kommissionen (sag C-382/99, Sml. I, s. 5163), har fundet, at den pågældende foranstaltning, hvori de direkte støttemodtagere er de endelige forbrugere, indebærer en fordel som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF, som visse aktører indirekte nyder godt af.

⁷⁰ For det første gør sagsøgeren gældende, at begge disse domme er uden relevans for den foreliggende sag. De indirekte støttemodtageres skæbne bør således være anderledes, når den direkte fordel er ydet til enkelte forbrugere og ikke til virksomhederne. Da den pågældende foranstaltnings direkte og første støttemodtagere ikke udfører nogen økonomisk aktivitet, kan den nævnte foranstaltning uden videre udelukkes fra anvendelsesområdet for artikel 87, stk. 1, EF.

- 71 For det andet gør sagsøgeren gældende, at årsagen til, at Kommissionen vilkårligt har besluttet at begrænse begrebet indirekte støttemodtagere for kun at indbefatte de digitale jordbaserede selskaber og kabel-tv-leverandørerne, der transmitterer betalings-tv, ikke er klar. Sagsøgeren anfører særligt, at de digitale jordbaserede selskaber og kabel-tv-leverandørerne generelt også kan opnå en indirekte fordel af den pågældende foranstaltning. Desuden anfører sagsøgeren, at Kommissionen vilkårligt har udelukket dekodeproducenter fra den pågældende foranstaltnings kategori af støttemodtagere.
- 72 Sagsøgeren har i replikken anført, at selskabet ikke bestrider, at en statsstøtte kan have indirekte støttemodtagere, men at det bestrider gennemførelsen af betingelserne for anvendelse af begrebet indirekte støttemodtager i den anfægtede beslutning.
- 73 Kommissionen gør for det første gældende, at artikel 87, stk. 1, EF ikke indeholder krav vedrørende måden, hvorpå støtten skal tildeles. For det andet er artikel 87, stk. 2, litra a), EF, som anført af sagsøgeren, fuldstændig overflødig, hvis støtten, der i første række er ydet til forbrugerne, aldrig kan betragtes som statsstøtte som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF. For det tredje modsiges sagsøgerens opfattelse af dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, nævnt i præmis 69 ovenfor, der bekræfter, at den direkte støttemodtager ligesom den indirekte støttemodtager kan betragtes som statsstøttemodtager som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF. For det fjerde gør Kommissionen gældende, at hvis man tager sagsøgerens argumentation til følge, om, at støtte til forbrugere aldrig kan udgøre statsstøtte, kan bestemmelserne vedrørende sidstnævnte let omgås ved at give forbrugerne tilskud, der er betinget køb af varer eller særlige tjenesteydelser. For det femte har Kommissionen anfægtet det af sagsøgeren anførte om, at Kommissionen vilkårligt har besluttet at begrænse begrebet indirekte støttemodtagere og udelukkende fokusere på de digitale jordbaserede selskaber og kabel-tv-leverandørerne, der udbyder betalings-tv-tjenester.

— Rettens bemærkninger

- 74 Det er af parterne ubestridt, at den pågældende foranstaltning ikke er direkte til gavn for operatørerne på markedet for digital-tv, såsom sagsøgeren.
- 75 Retten bemærker imidlertid, at støtte ydet af en medlemsstat eller ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form er forbudt i henhold til artikel 87 EF, uden at der sondres mellem de tilfælde, hvor fordelene ved støtten ydes på en direkte eller indirekte måde. Det er således fastslået i retspraksis, at en direkte fordel, der ydes til visse fysiske eller juridiske personer, som ikke nødvendigvis udgør virksomheder, kan udgøre en indirekte fordel for og dermed statsstøtte til andre fysiske eller juridiske personer, der udgør virksomheder (Rettens dom af 4.3.2009, sag T-424/05, Italien mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 108).
- 76 Sagsøgerens opfattelse, hvorefter forbrugertilskuddet ikke kan betragtes som statsstøtte til fordel for operatører, der udbyder forbrugsvarer eller tjenesteydelser, modsiges også af artikel 87, stk. 2, litra a), EF, hvorefter støtte af social karakter til enkelte forbrugere, forudsat at den ydes uden forskelsbehandling med hensyn til varernes oprindelse, er forenelig med fællesmarkedet. Hvis man lagde sagsøgerens opfattelse til grund, ville den nævnte bestemmelse, som Kommissionen har anført, således være overflødig.
- 77 Hvad endelig angår sagsøgerens kritik af den manglende klarhed med hensyn til Kommissionens begrundelse for at begrænse begrebet indirekte støttemodtagere til de digitale jordbaserede selskaber og kabel-tv-leverandørerne, der udbyder betalings-tv-tjenester, må den forkastes som irrelevant. Hvis det forudsættes, således som sagsøgeren har anført, at Kommissionen burde have fastslået, at alle de digitale jordbaserede selskaber og kabel-tv-leverandørerne således kan opnå en indirekte fordel

af den pågældende foranstaltning, må det konstateres, at dette som anført ovenfor i præmis 55-60 ikke ændrer det forhold, at den pågældende foranstaltning ikke kunne give satellitselskaberne en fordel.

- 78 Af samme grund må klagepunktet om, at Kommissionen vilkårligt har udelukket dekoderproducenter fra den pågældende foranstaltnings kategori af støttemodtagere, forkastes som irrelevant.
- 79 Det følger af de foregående betragtninger, at det er med rette, at Kommissionen betegnede sagsøgeren som indirekte støttemodtager i henhold til den pågældende foranstaltning. Det første anbringendes første led må derfor forkastes.

Det første anbringendes tredje led om den pågældende foranstaltnings manglende selektive karakter

— Parternes argumenter

- 80 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen har begået en retlig fejl ved at finde, at den pågældende foranstaltning har selektiv karakter på grund af dens påståede diskriminerende egenskab. Kommissionen har således forvekslet selektivitetsbegrebet og den påståede forskelsbehandling på en sådan måde, at den ikke behørigt har bevist, at selektivitetskriteriet var opfyldt.
- 81 Kommissionen gør gældende, at det af sagsøgeren herom anførte ikke bygger på noget bevis. Den selektive fordel, som den pågældende foranstaltning giver digitale jordbaserede selskaber og kabel-leverandørerne, der udbyder betalings-tv, fremgår af

det forhold, at ingen andre virksomheder opnår fordel heraf og særligt ikke satellitselskaberne. Første anbringendes tredje led savner følgelig ethvert grundlag.

— Rettens bemærkninger

- ⁸² Det skal indledningsvis bemærkes, at som svar på et spørgsmål stillet af Retten, hvori sagsøgeren blev anmodet om at afklare de argumenter, der danner grundlag for første anbringendes tredje led, har sagsøgeren under retsmødet anført, at i modsætning til selektiviteten, der udgør et væsentligt element med henblik på at kvalificere en foranstaltning som statsstøtte i henhold til artikel 87, stk. 1, EF, er forskelsbehandlingen ikke inkorporeret i denne artikel. Sagsøgeren har tilføjet, at Kommissionen sammenblander forskelsbehandlingen og selektiviteten, og at da Kommissionen anførte, at der forelå forskelsbehandling, var den ikke teknologisk neutral.
- ⁸³ Det skal bemærkes, at i henhold til procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c), skal stævningen angive søgsmålets genstand og indeholde en kort fremstilling af søgsmålsgrundene. Ifølge retspraksis skal denne angivelse være så klar og præcis, at sagsøgte får mulighed for at tilrettelægge sit forsvar og Retten for at træffe afgørelse i sagen, i givet fald uden andre oplysninger til støtte herfor (Rettens dom af 18.9.1996, sag T-387/94, Asia Motor France m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 961, præmis 106, og af 29.1.1998, sag T-113/96, Dubois et Fils mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 125, præmis 29). Det er af retssikkerheds- og retsplejehensyn en forudsætning for, at et anbringende kan antages til realitetsbehandling, at de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, som anbringendet støttes på, fremgår på en sammenhængende og forståelig måde af selve stævningen, i det mindste i summarisk form (jf. i denne retning Rettens kendelse af 25.7.2000, sag T-110/98, RJB Mining mod Kommissionen, Sml. II, s. 2971, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis, og Rettens dom

af 10.4.2003, sag T-195/00, Travelex Global and Financial Services og Interpayment Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 1677, præmis 26).

⁸⁴ I det foreliggende tilfælde opfylder de argumenter, som sagsøgeren har fremført til støtte for det første anbringendes tredje led både i processkrifterne og under retsmødet, ikke kravene om klarhed og præcision i procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c). Sagsøgeren har således ikke på noget tidspunkt redegjort for, hvorledes en støtte, der finder anvendelse på en diskriminerende måde, således at den — som Retten med hensyn til den pågældende foranstaltning har fastslået i præmis 57 og 60 ovenfor — kun er til fordel for visse typer virksomheder, ikke giver mulighed for at antage, at den har en selektiv karakter som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF.

⁸⁵ Det første anbringendes tredje led skal dermed afvises.

Det første anbringendes fjerde led om det forhold, at der ikke foreligger en fordrejning af konkurrencen

— Parternes argumenter

⁸⁶ Sagsøgeren har for det første anført, at Kommissionen har anlagt et åbenbart fejlagtigt skøn, da den fastslog, at den pågældende foranstaltning medfører unødvendig konkurrenceforvriddning på det fælles marked.

- 87 Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at alle satellitselskaber, herunder Sky Italia, desuden har kunnet drage fordel af tilskuddet, der tilbyder »hybriddekodere«, dvs. dekodere, der er både jord- og satellitbaserede. Tilskuddet har således dækket ekstraomkostningen til inddragelsen af nødvendig teknologi med henblik på at modtage jordbaseret tv. Under alle omstændigheder viser den omstændighed, at Sky Italias resultater er forblevet fremragende, at tilskuddene ikke har indvirket væsentligt på Sky Italia's situation.
- 88 For det andet bør der ved bedømmelsen af den manglende fordrejning af konkurrencevilkårene tages hensyn til, at merværdiafgiftssatsen (herefter »momsen«), for platforme for satellittransmission er mere fordelagtig end momsens for platforme for jordbaseret transmission. Den pågældende foranstaltning opvejer således den økonomiske fordel, som stilles til rådighed ved anvendelsen af en reduceret momssats på førstnævnte transmissioner. Sagsøgeren har til støtte for dette argument henvist til en klage vedrørende en overtrædelse af fællesskabsretten og til en anden klage vedrørende statsstøtte, der blev forelagt Kommissionen den 13. marts 2007. Sagsøgeren har anmodet Retten om at afvise Sky Italias afvisningspåstand med hensyn til argumentet om skattefordelen, som de jordbaserede selskaber drager fordel af, idet Kommissionen, som Sky Italia er inter文eneret til støtte for, ikke har gjort dette gældende.
- 89 For det tredje har sagsøgeren gjort gældende, at ved at indføre konkurrencemæssige begrænsninger for satellitplatforme har den pågældende foranstaltning tværtimod udviklet konkurrencen. Den pågældende foranstaltning giver desuden forbrugerne mulighed for til samme pris at drage fordel af dekodere, der giver adgang til et meget mere givtigt tilbud. Endelig står udelukkelse af teknologi, der er omfattet af ejendomsrettigheder, i sammenhæng med formålet af fælles interesse, som består i at fremme de åbne standarder og ikke fordreje konkurrencen. Den eneste konkurrenceforvridning mellem satellitplatforme og jordbaserede platforme er den, der er til skade for de jordbaserede selskaber som følge af Sky Italias valg om at forbyde tredjemand adgang til sin krypteringsteknologi.

- 90 For det fjerde har sagsøgeren kritiseret Kommissionen for at have vedtaget to beslutninger, nemlig den anfægtede beslutning og beslutningen for 2006, der er selvmodsigende hvad angår den pågældende foranstaltnings forenelighed med fællesmarkedet, og foreneligheden af den, der er fastlagt ved finansloven af 2006, skønt de er vedtaget under faktiske omstændigheder, der i det væsentlige kan sammenlignes. Til støtte for dette argument gør sagsøgeren gældende, at den eneste grund til, at Kommissionens konklusion om uforenelighed i den anfægtede beslutning efterfølgende er blevet ændret i beslutningen for 2006, er den italienske lovgivers indføjelse af de ord, der har til formål at indbefatte satellitselskaber.
- 91 For det femte har sagsøgeren i replikken under henvisning til Kommissionens beslutning K(2007) 4286 endelig af 25. september 2007 vedrørende en støtte (N 103/2007) til anskaffelse af digitale dekodere og tilpasningen af antenner i Soria-provinsen (herafter »Soria-beslutningen«) også kritiseret Kommissionen for at have vedtaget den anfægtede beslutning vilkårligt. Sagsøgeren har således henvist til, at Kommissionen i afsnit 16 i Soria-beslutningen har erklæret den omhandlede foranstaltning for forenelig med fællesmarkedet med den begrundelse, at den teknologiske neutralitet var beskyttet, da »dekodere med tilskud giver mulighed for modtagelse af radiofonisignaler, ikke alene gennem den digitale teknologi til jordbaseret fjernsyn (DVB-T), men også gennem kabel, satellit og/eller internet«. I henhold til den omhandlede foranstaltning i Soria-beslutningen er tilskuddet ifølge sagsøgeren betinget af, at DVB-T-dekoderne er interaktive og interoperable, således at signaler også kan modtages gennem andre platforme som i det foreliggende tilfælde.
- 92 For det andet er den pågældende foranstaltning ikke i strid med princippet om ligebehandling mellem de digitale selskaber. Den forskellige behandling af de digitale platforme kan begrundes med det forhold, at de befinder sig i forskellige situationer. En eventuel tilsidesættelse af dette princip er under alle omstændigheder objektivt begrundet i betragtning af markedets virkelige karakteristika på tidspunktet for og oprykningen til åbne standarder. Ifølge sagsøgeren var satellitplatformen ikke udtrykkeligt medtaget, fordi der hverken forelå et sådant tilbud, der var baseret på en åben standard, eller den mindste sandsynlighed for, at et sådant tilbud fremkommer i

den korte periode, hvor den pågældende foranstaltning er blevet anvendt. Sagsøgeren har endvidere anført, at markedet for satellitfjernsyn var kendetegnet ved, at en virksomhed, nemlig Sky Italia, havde et faktisk monopol, som forhindrede adgangen til markedet. Sagsøgeren bemærker endelig, at efter ændringen, der var indført ved finansloven af 2006, som gør det muligt at støtte samtlige interoperable dekodere, har Sky Italia afslået dekodere, der kan opnå fordel af tilskuddet.

⁹³ For det tredje har sagsøgeren gjort gældende, at i den anfægtede beslutning, der ikke klart tager stilling til spørgsmålet om, hvorvidt problemet, der har gjort den pågældende foranstaltning uforenelig, var forbundet med den teknologiske neutralitet eller med den påståede billigere adgang til det pågældende marked, har Kommissionen handlet i strid med retssikkerhedsprincippet. Til støtte for dette argument har sagsøgeren henvist til argumenterne under det fjerde anbringende.

⁹⁴ Kommissionen gør, støttet af Sky Italia, for det første gældende, at sagsøgeren ikke har ført bevis for det påståede åbenbart urigtige skøn, som Kommissionen skulle have anlagt, da den fastslog, at den pågældende foranstaltning medfører konkurrenceforvridning ved at begunstige digitale jordbaserede selskaber. For det andet er det med urette, at sagsøgeren gør gældende, at den forskellige behandling af de digitale platforme kan begrundes med det forhold, at de befinder sig i forskellige situationer. Det er ligeledes med urette, at sagsøgeren har påberåbt sig, at der ikke forelå et tilbud om satellit, der var baseret på en åben standard på det tidspunkt, hvor den pågældende foranstaltning er blevet vedtaget. For det tredje har Kommissionen i den anfægtede beslutning erklæret den pågældende beslutning uforenelig med den begrundelse, at den var i strid med princippet om teknologisk neutralitet. Kommissionen har dermed bekræftet sin faste holdning om, at foreneligheden for så vidt angår statsstøtte til fremme af omlægningen til digital drift med det fælles marked er betinget af, at princippet om teknologisk neutralitet iagttages.

— Rettens bemærkninger

- ⁹⁵ Hvad for det første angår argumentet om, at Sky Italia har kunnet drage fordel af den pågældende foranstaltning ved at tilbyde »hybriddekodere«, skal det bemærkes, at et sådan argument understreger foranstaltningens selektive karakter. Tilrådighedsstillelsen fra satellitselskaberne, såsom Sky Italia, af »hybriddekodere« er forbundet med en ekstraomkostning, der — overvæltet på salgspriserne til forbrugerne — på bedst mulig vis er opvejet ved den pågældende foranstaltning, som forbrugerne opnår fordel ved. Satellitselskaberne er således ringere stillet end de jordbaserede selskaber og kabel-tv-leverandører, eftersom sidstnævnte ikke har overvæltet nogen som helst ekstraomkostning på dekodernes salgspris over for forbrugerne, der opnår fordel af den pågældende foranstaltning. Argument må derfor forkastes som ugrundet.
- ⁹⁶ Ej heller er den omstændighed relevant, at Sky Italia, efter at finansloven for 2006 var blevet ændret, således at der kunne ydes tilskud til alle interoperable dekodere, ikke skiftede sine dekodere, der var baseret på en patentbeskyttet teknologi, ud med dekodere, som kunne få tilskud. Som Kommissionen har gjort gældende i den anfægtede beslutnings betragtning 110, kan det således ikke udelukkes, at en sådan strategi kan være motiveret af mange forskellige faktorer, såsom virksomhedens tidligere investeringer eller en beslutning om at afvente Kommissionen afgørelse om foreneligheden af den nye foranstaltning.
- ⁹⁷ Hvad for det andet angår argumentet om, at indførelse af konkurrencemæssige begrænsninger for satellitplatforme fører til større konkurrence, finder Retten, at sagsøgeren med den underliggende argumentation erkender, at der er tale om konkurrence mellem jordbaserede platforme og satellitplatforme, og at denne konkurrence berøres af den pågældende foranstaltning.

- 98 Hvad desuden angår sagsøgerens argumenter om forskellige omstændigheder, der fordrejer konkurrencen til fordel for satellitplatforme, skal det bemærkes, at sådanne argumenter er uden relevans for vurderingen af, hvorvidt den pågældende foranstaltning fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen på det pågældende marked.
- 99 Hvad for det tredje angår sagsøgerens påstand om, at den anfægtede beslutning og beslutningen for 2006 er blevet vedtaget under omstændigheder, der kan sammenlignes, er den åbenbart urigtig. Som Retten har fastslået i præmis 57 og 60 ovenfor, var satellitdekoderne udelukket fra at kunne drage fordel af den pågældende foranstaltning. Som det fremgår af stævningens afsnit 122, finder finansloven af 2006 tværtimod også anvendelse på satellitdekoderne.
- 100 Hvad for det fjerde angår argumentet om den anfægtede beslutnings vilkårlige karakter i forhold til Soria-beslutningen, hvorefter betingelserne for anvendelsen af foranstaltningen i den sidstnævnte beslutning var de samme som for den pågældende beslutning, finder Retten, at det ikke kan tiltrædes.
- 101 Den begrundelse, som Kommissionen har anført i Soria-beslutningens afsnit 16, som er omtalt i præmis 91 ovenfor, kan ganske vist have fremkaldt en vildfarelse hos sagsøgeren med hensyn til anvendelsesområdet for foranstaltningen i denne beslutning.
- 102 Det må dog konstateres, at som Kommissionen har anført, kan både Soria-beslutningens betragtning 58 og indholdet af skrivelsen, der er meddelt i bilaget til duplikken, fjerne enhver tvetydighed i så henseende.
- 103 Som det fremgår af Soria-beslutningens betragtning 58, har Kommissionen udtrykkeligt fastslået, at foranstaltningen i denne beslutning giver forbrugerne mulighed for at anskaffe en hvilken som helst type dekoder ved hjælp af et tilskud, der er uafhængigt

af teknologiplatformen, som forbrugeren beslutter at benytte (jordbaseret, kabel, satellit eller bredbåndsinternet). Kommissionen har således udtrykkeligt fastslået, at denne foranstaltning er i overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet.

104 Retten har desuden fastslået, således som Kommissionen har anført, uden at dette er bestridt af sagsøgeren, at Kommissionen inden vedtagelsen af Soria-beslutningen har konstateret, at den pågældende foranstaltning er i overensstemmelse med kriteriet om teknologineutralitet. Det fremgår således af skrivelsen, der er meddelt i bilaget til duplikken som svar på en anmodning herom fra Kommissionen, at de spanske myndigheder ved skrivelse af 23. juli 2007 udtrykkeligt har bekræftet, at denne type transmission ikke var blandt kriterierne for tildeling af tilskuddet, således at det var »muligt at yde tilskud til dekodere til digitalt jordbaseret tv, transmission ved kabel [eller transmission ved] satellit [...]«.

105 På grundlag af det ovenstående skal det bemærkes, at i modsætning til den pågældende foranstaltning kan foranstaltningen i Soria-beslutningen opnå fordel af hele teknologien til transmission af digital-tv. Da de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for den anfægtede beslutning og Soria-beslutningen, dermed er vidt forskellige, kan sagsøgeren ikke påberåbe sig en sammenligning af Kommissionens konklusioner i disse beslutninger for at fastslå den anfægtede beslutnings vilkårlige karakter. Følgelig må argumentet om den anfægtede beslutnings vilkårlige karakter i forhold til Soria-beslutningen forkastes som ubegrundet.

106 Hvad for det femte angår argumentet om, at princippet om ligebehandling ikke er tilsidesat mellem de jordbaserede selskaber, og den omstændighed, at en eventuel tilsidesættelse under alle omstændigheder er objektivt begrundet, skal følgende konstateres.

107 Hvad for det første angår sagsøgerens påstand om, at satellitplatformen ikke udtrykkeligt er medtaget i den pågældende foranstaltnings anvendelsesområde, netop fordi der hverken forelå et sådant udbud, der var baseret på en åben standard, eller den

mindste sandsynlighed for, at et sådant udbud fremkommer i den korte periode, hvor den pågældende foranstaltning er blevet anvendt, skal det bemærkes, som Kommissionen har gjort gældende i den anfægtede beslutnings betragtning 164, at Kommissionen har fastslået, uden at dette er bestridt af sagsøgeren, at det alene var i 2004 og til de første måneder af 2005, at Sky Italia indledte en omlægning til en teknologi baseret på »lukkede« standarder. Retten finder derfor, at Kommissionen med føje heraf har udledt i samme betragtning til den anfægtede beslutning, at Sky Italia ville have foretaget et andet valg, hvis den pågældende foranstaltning også havde omfattet satellitplatforme.

- 108 Hvad for det andet angår sagsøgerens påstand om, at markedet for satellitfjernsyn var kendetegnet ved, at en virksomhed, nemlig Sky Italia, havde et faktisk monopol, som forhindrede adgangen til markedet, skal det bemærkes, at det er uden relevans for vurderingen af, hvorvidt den pågældende foranstaltning fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen på det pågældende marked.
- 109 Hvad for det sjette angår sagsøgerens argument om Kommissionens påståede tilside-sættelse af retssikkerhedsprincippet fremgår det af den anfægtede beslutning, at det er åbenbart ugrundet. Det fremgår således udtrykkeligt af den anfægtede beslutning, bl.a. af dens betragtning 104, 135 og 140, at den pågældende foranstaltnings uforenelighed er nært forbundet med tilsidesættelsen af princippet om teknologineutralitet. Retten har desuden fastslået, uden at dette er blevet bestridt af sagsøgeren, at det fremgår af den anfægtede beslutnings betragtning 36, at Kommissionen i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure havde fremført sin tvivl med hensyn til, at den pågældende foranstaltning ikke er i modstrid med princippet om teknologineutralitet.
- 110 Det følger af ovenstående betragtninger, at første anbringendes fjerde led skal forkastes som ugrundet.
- 111 Henset til de konklusioner, der er draget i præmis 68, 79, 85 og 110 ovenfor, må det første anbringende følgelig forkastes i det hele som ubegrundet.

Det andet anbringende om et åbenbart urigtigt skøn og en åbenbar retlig fejl ved vurderingen af den pågældende foranstaltnings forenelighed med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), EF

Formaliteten med hensyn til de argumenter, der er anført i stævningens afsnit 93-96

— Parternes argumenter

- ¹¹² Kommissionen, støttet af Sky Italia, finder ikke, at de af sagsøgeren anførte argumenter i stævningens afsnit 93-96 er tilstrækkelig klare. Sagsøgeren påberåber sig således en generel henvisning til sin undersøgelse af den manglende støtte. Listen over faktorer, som Kommissionen ifølge sagsøgeren ikke har taget i betragtning, vedrører desuden spørgsmålet, om der foreligger statsstøtte, og ikke om statsstøtten er forenelig med fællesmarkedet. Sagsøgeren giver desuden ingen forklaring på de nævnte faktorer og præciserer ikke, i hvilket omfang argumenterne vedrører vurderingen med hensyn til artikel 87, stk. 3, litra c), EF. Af disse grunde skal de argumenter, som sagsøgeren har anført i stævningens afsnit 93-96, afvises.
- ¹¹³ Sagsøgeren gør gældende, at selv om undersøgelserne er forskellige, afhængigt af, om det drejer sig om, hvorvidt der foreligger støtte eller støttens forenelighed, er de ikke desto mindre teknisk forbundet. Argumenterne vedrørende støtte understøtter følgelig annullationsanbringenderne, der vedrører foreneligheden, uden at dette har betydning for deres realitetsbehandling.

— Rettens bemærkninger

- 114 Sagsøgeren anfører for det første i stævningens afsnit 93-96, at Kommissionen har anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved anvendelsen af artikel 87, stk. 3, litra c), EF. Sagsøgeren henviser i den forbindelse til sin undersøgelse af den manglende støtte. Sagsøgeren gør desuden gældende, at Kommissionen ikke i den anfægtede beslutning har analyseret den økonomiske baggrund for den pågældende foranstaltning. Kommissionen har for det første ikke nævnt, at den pågældende foranstaltning foreskrev tilskud til at fremme en teknologi, der støttes af Den Europæiske Union, nemlig en åben teknologi til interoperabilitet og interaktivitet, for det andet, at tilskuddene svarede til ekstraomkostningerne ved denne teknologi, for det tredje, at tilskuddene var i overensstemmelse med Den Europæiske Unions henstillinger, og for det fjerde, at tilskuddene ikke gav en økonomisk fordel. Endelig har Kommissionen ikke taget hensyn til, at den sande fordrejning af konkurrencen på markedet skyldtes, at der forelå en politik, der går ind for lukkede standarder, til forskellen mellem åbne standarder og lukkede standarder og til den omstændighed, at tilskuddene godtgør udgifterne til gennemførelsen af forpligtelser, der er pålagt i henhold til loven.
- 115 For det andet indeholder bemærkningerne i stævningens afsnit 93-96, der er indsat under afsnit 3.2, litra a), »Sagsøgte har anlagt et åbenbart urigtigt skøn«, langt fra argumenter til støtte for det andet anbringende, som tilsigter at indføre argumenter, som er gjort gældende til støtte for det andet anbringendes tre led, der er anført under afsnit 3.2, litra b), »Sagsøgte har åbenbart overskredet grænserne for sit skøn og har anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved vurderingen af de nævnte faktiske omstændigheder og ved bedømmelsen af situationen, da den fastslog, at [den pågældende] foranstaltning var uforenelig med fællesmarkedet.«
- 116 Således hævder sagsøgeren i stævningens afsnit 96, i afsnit 3.2, litra b), at idet Kommissionen ikke foretager en korrekt undersøgelse af den økonomiske sammenhæng, har den anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved vurderingen af den pågældende foranstaltning og dermed en åbenbar fejl, da den fastslog, at denne foranstaltning var uforenelig med fællesmarkedet.

- 117 Det følger af ovenstående bemærkninger, at Kommissionens afvisningspåstand vedrørende de argumenter, der er fremsat i stævningens afsnit 93-96, bør forkastes som ugrundet.

Det andet anbringendes første led om fejl ved konklusionen om, at den pågældende foranstaltning ikke afhjælper markedssvigt

— Parternes argumenter

- 118 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen har anlagt et åbenbart urigtigt skøn og ikke har undersøgt det pågældende marked tilstrækkeligt, da den fastslog, at den pågældende foranstaltning var uforenelig med artikel 87, stk. 3, litra c), EF, af de fire følgende grunde.
- 119 For det første har sagsøgeren bestridt den anfægtede beslutnings konklusion om, at der forelå en bindende frist for overgangen til digital-tv, der gjorde den pågældende foranstaltning uhensigtsmæssig. Denne konklusion er ikke alene i strid med Kommissionens standpunkt i dens tidligere beslutninger vedrørende digitalt jordbaseret tv, men viser også, at Kommissionen ikke har anlagt en urigtig vurdering af det markedssvigt, der er forbundet med problemet i forbindelse med koordineringen mellem markedsoperatørerne.
- 120 For det andet gør sagsøgeren gældende, at den pågældende foranstaltning må betragtes som kompensation for de digitalomkostninger, som forbrugerne

må afholde for at opnå en dekoder med åben teknologi til interoperabilitet og interaktivitet.

- 121 Sagsøgeren anfører for det tredje, at den anfægtede beslutning ikke har anerkendt, at der er eksterne virkninger som markedssvigt. I den forbindelse har Kommissionen i den anfægtede beslutning fastslået vilkårligt, og uden at der gives nogen objektiv begrundelse herfor, at det er almindeligt for de jordbaserede selskaber at støtte dekodere med åben teknologi og dermed bære omkostningerne forbundet med udnyttelse. Sagsøgeren har imidlertid ikke nogen interesse i at yde tilskud til dekodere til fordel for konkurrenter, for så vidt som sagsøgeren let kan fortsætte med at opnå fordele af det analoge marked.
- 122 Kommissionen har desuden ikke taget hensyn til, at den pågældende foranstaltning ikke fordrejer konkurrencen, men at den snarere havde til virkning at fremme anvendelsen af åbne standarder og interaktivitet i overensstemmelse med Den Europæiske Unions henstillinger. Desuden anfører sagsøgeren gennem henvisning til bilag A.8, at Kommissionen ikke har forstået den lovgivningsmæssige baggrund og den pågældende markedsudvikling. Endelig kritiserer sagsøgeren den omstændighed, at Kommissionen i den anfægtede beslutning heller ikke har taget hensyn til omkostningerne, der er forbundet med lovgivningsmæssige usikkerheder, der fortsatte for så vidt angår tildelingen af frekvenser, og finder, at Kommissionen har begået en fejl, da den i den anfægtede beslutnings betragtning 157 anførte, at de analoge tv-koncessioner er blevet tildelt uden nogen form for udbud og på ubestemt tid.
- 123 For det fjerde har sagsøgeren kritiseret Kommissionen for ikke at have været i stand til at begrunde, hvorfor den pågældende foranstaltning ikke fremmede fornyelsen, selv om den anerkender, at denne foranstaltning har gjort det muligt at nedsætte prisen på dekodere, der tilbyder interaktivitet, til prisen for dekodere uden særlige funktioner.

- 124 Kommissionen gør gældende, at sagsøgerens argumentation er åbenbart forkert og hviler på en »fordrejet« fortolkning af den anfægtede beslutning. Kommissionen har udtrykkeligt erkendt, at den pågældende foranstaltning har et formål af fælles interesse, nemlig overgangen til digital-tv, og i den forbindelse til åbne standarder og interaktivitet. Desuden kan den omstændighed, at den pågældende foranstaltning kan have indvirkning på visse markedssvigt, ikke kategorisk udelukkes. Imidlertid kan ingen af disse betragtninger begrunde, at satellitplatforme udelukkes fra tilskuddets anvendelsesområde.

— Rettens bemærkninger

- 125 Ved for det første at ændre Kommissionens vurdering, hvorefter tilskud til anskaffelse af digitale dekodere ikke er nødvendige for at afhjælpe problemet med koordinationen mellem markedets operatører, fordi det nævnte problem allerede er reguleret af den bindende frist for overgangen til digital-tv, har sagsøgeren påberåbt sig, at artikel 87, stk. 3, litra c), EF er tilsidesat. For at være forenelig med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), EF skal en støtte tage sigte på et formål af fælles interesse, være nødvendig og stå i forhold til det tilsigtede mål. Det påståede formål af fælles interesse, der forfølges med den pågældende foranstaltning, er at afhjælpe markedssvigt, som særligt har relation til problemet med koordinationen mellem markedets operatører, der er årsag til, at udviklingen af digital distribution hindres. Uden at der imidlertid er grund til at undersøge, om Kommissionen i den anfægtede beslutning — som hævdede af sagsøgeren — har indtaget et standpunkt, der er forskelligt fra dens standpunkt i de tidligere beslutninger vedrørende digitalt jordbaseret tv, bemærker Retten, at i det foreliggende tilfælde vil den bindende frist for overgangen til digital-tv kunne løse problemet med koordinationen mellem markedets operatører, således at tilskud til anskaffelse af digitale dekodere ikke er nødvendigt.

- 126 Som understreget af Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 146, burde tv-selskaberne, der allerede er virksomme på markedet, have betragtet fastsættelsen af en lovbestemt frist for indstillingen af de analoge udsendelser som et fait accompli og dermed være gået i gang med at udforme en ny kommerciel strategi. Under alle omstændigheder er risikoen — som anført i den anfægtede beslutnings betragtning 147 — for, at seertallet, på grund af betydningen af den plads, som jordbaseret tv har i Italien, ikke når op på den kritiske masse af forbrugere som følge af et problem med koordinationen mellem markedets operatører, ikke så stor, at den ikke vil kunne klares af de kommercielle tv-selskaber. Sagsøgerens argument må derfor forkastes.
- 127 Hvad for det andet angår argumentet om, at den pågældende foranstaltning må betragtes som kompensation for forbrugerne, skal det bemærkes, som understreget af Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 148, at et sådant argument, som kan begrunde en forbrugerstøtte, imidlertid ikke kan berettige til forskelsbehandling mellem de forskellige platforme, for så vidt som det ikke er nødvendigt at styre forbrugerne i retning af én bestemt digital platform, hvilket den pågældende foranstaltning gør. Argument må således forkastes.
- 128 For det tredje er sagsøgerens påstand om, at Kommissionen i den anfægtede beslutning ikke har anerkendt, at der er eksterne virkninger som markedssvigt, urigtig. I den anfægtede beslutnings betragtning 160 har Kommissionen udtrykkeligt anerkendt eksterne virkninger ved at skulle overgå til digital-tv og de problemer forbundet med udnyttelse, der måtte følge deraf. Som understreget af Kommissionen i samme betragtning, kan sådanne omstændigheder imidlertid ikke gøre det berettiget, at den pågældende foranstaltning selektivt tager sigte på jordbaseret tv og udelukker den konkurrerende satellitplatform. Derfor må dette argument forkastes som ubegrundet.
- 129 For det fjerde skal sagsøgerens argument om, at Kommissionen ikke har været i stand til at godtgøre, hvorfor den pågældende foranstaltning ikke fremmede fornyelsen, forkastes af de samme grunde. Kommissionen har ganske vist udtrykkelig i den

anfægtede beslutnings betragtning 162 anerkendt, at den pågældende foranstaltning gjorde det muligt at bringe prisen på interaktive dekodere ned på et niveau svarende til prisen på mere simple modeller uden interaktivitet. Selv om den pågældende foranstaltning fremmer fornyelsen gennem brugen af interaktive og interoperable dekodere, kan en sådan fremme ikke desto mindre, som anført ovenfor i præmis 57 og 60, ikke begrunde, at satellitplatforme udelukkes fra den pågældende foranstaltning.

- ¹³⁰ Det følger af det ovenfor anførte, at det andet anbringendes første led følgelig må forkastes som ubegrundet.

Det andet anbringendes andet led om fejl ved konklusionen om, at den pågældende foranstaltning hverken var et nødvendigt middel eller forholdsmæssig med henblik på at afhjælpe markedssvigt

— Parternes argumenter

- ¹³¹ Sagsøgeren har anført, at Kommissionen har anlagt et åbenbart urigtigt skøn, da den fastslog, at den pågældende foranstaltning hverken var et nødvendigt middel eller forholdsmæssig med henblik på at afhjælpe markedssvigt. Hvad særlig angår foranstaltningens proportionalitet gør sagsøgeren gældende, dels at sidstnævnte begrænser sig til ekstraudgifterne for interoperabilitet og interaktivitet og til udgifter, som sagsøgeren specielt har afholdt i forbindelse med opfyldelsen af lovmæssige forpligtelser, dels

at den pågældende foranstaltning var af en begrænset periode, idet dens gyldighedsperiode udløb den 1. december 2005.

- ¹³² Kommissionen gør gældende, at sagsøgerens argumenter skal forkastes som ubegrundede, da de ikke tager hensyn til princippet om teknologineutralitet.

— Rettens bemærkninger

- ¹³³ Selv om det antages, at sagsøgerens påstande om, at den pågældende foranstaltning var nødvendig og forholdsmæssig med henblik på at afhjælpe markedssvigt, er rigtige, kan en sådan omstændighed ikke desto mindre ikke begrunde, at satellitselskaber udelukkes fra den pågældende foranstaltning.

- ¹³⁴ Da det netop er manglen på den teknologiske neutralitet, der har fået Kommissionen til at antage, at støtten er uforenelig med fællesmarkedet, må de argumenter, der er fremført til støtte for det andet anbringendes andet led, derfor forkastes.

- ¹³⁵ Det følger af det ovenstående, at det andet anbringende må forkastes som ugrundet.

Det tredje anbringende om tilsidesættelse af artikel 253 EF

Parternes argumenter

- ¹³⁶ Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede beslutning ikke er tilstrækkeligt begrundet og derfor er i strid med artikel 253 EF, både med hensyn til spørgsmålet, om der er tale om statsstøtte, og med hensyn til, om statsstøtten er forenelig med fællesmarkedet.
- ¹³⁷ Hvad angår spørgsmålet, om der er tale om statsstøtte, har sagsøgeren bl.a. kritiseret Kommissionen for ikke at have forklaret den reelle kilde til konkurrencefordrejning eller risiko for konkurrencefordrejning inden for fællesmarkedet. Kommissionen har således for det første ikke forud beskrevet det pågældende marked eller markedssituationen korrekt. For det andet har Kommissionen i den anfægtede beslutning undladt at undersøge, om konkurrencefordrejning var virkelig eller sandsynlig. Desuden har Kommissionen ikke angivet grundene til, at den har udelukket dekoderproducenter fra den pågældende foranstaltnings kategori af støttemodtagere. Endelig har Kommissionen navnlig ikke begrundet den påståede opbygning af et kundegrundlag eller den påståede billigere indtrængen på betalings-tv-markedet tilstrækkeligt.
- ¹³⁸ Hvad angår undersøgelsen af den pågældende foranstaltnings eventuelle forenelighed med fællesmarkedet angiver den anfægtede beslutning ikke, om problemet er, at kriteriet om teknologineutralitet angiveligt ikke er iagttaget, eller om problemet er den påståede billigere indtrængen for betalings-tv.

- 139 Kommissionen, støttet af Sky Italia, finder, at dens beslutning er tilstrækkelig begrundet og opfylder kravene i artikel 253 EF.

Rettens bemærkninger

- 140 For det første bemærkes, at anbringendet om tilsidesættelse af artikel 253 EF ifølge retspraksis adskiller sig fra anbringendet om et åbenbart urigtigt skøn. Hvad angår det førstnævnte anbringende, der vedrører spørgsmålet om manglende eller utilstrækkelig begrundelse, er dette et anbringende om, at der foreligger væsentlige formelle mangler, og et sådant anbringende angår grundlæggende principper, som retsinstanserne skal tage under påkendelse af egen drift. Hvad derimod angår det sidstnævnte anbringende, der vedrører spørgsmålet om lovligheden af en beslutning, er dette et anbringende om, at der er sket en tilsidesættelse af en retsregel vedrørende traktatens gennemførelse, og retsinstanserne kan kun tage et sådant anbringende under påkendelse, såfremt sagsøgeren gør det gældende. Spørgsmålet om begrundelsespligten må således holdes adskilt fra spørgsmålet om begrundelsens rigtighed (Domstolens dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 67).
- 141 For det andet skal begrundelsen ifølge fast retspraksis klart og utvetydigt angive institutionens argumentation, dels for at gøre det muligt for de interesserede at gøre sig bekendt med begrundelsen for den trufne foranstaltning med henblik på at kunne varetage deres interesser og afgøre, om beslutningen er lovlig, dels for at gøre det muligt for retsinstanserne at efterprøve beslutningens lovlighed (dommen i sagen Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, nævnt i præmis 140 ovenfor, præmis 63, samt Rettens dom af 6.3.2003, forenede sager T-228/99 og T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale og Land Nordrhein-Westfalen mod Kommissionen, Sml. II, s. 435, præmis 278, og af 14.1.2004, sag T-109/01, Fleuren Compost mod Kommissionen, Sml. II, s. 127, præmis 119).

- 142 Det kræves i øvrigt ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter artikel 253 EF, ikke blot skal vurderes i forhold til dens ordlyd, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (Domstolens dom af 22.3.2001, sag C-17/99, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 2481, præmis 36, og Rettens dom af 15.6.2000, forenede sager T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 — T-607/97, T-1/98, T-3/98 — T-6/98 og T-23/98, Alzetta m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2319, præmis 175, samt dommen i sagen Westdeutsche Landesbank Girozentrale og Land Nordrhein-Westfalen mod Kommissionen, nævnt i præmis 141 ovenfor, præmis 279).
- 143 Især er Kommissionen ikke forpligtet til at tage stilling til alle de argumenter, som de berørte har fremført for den, men behøver kun at redegøre for de faktiske omstændigheder og retlige betragtninger, der har været afgørende med henblik på beslutningens opbygning (Rettens dom af 8.6.1995, sag T-459/93, Siemens mod Kommissionen, Sml. II, s. 1675, præmis 31, og dommen i sagen Westdeutsche Landesbank Girozentrale og Land Nordrhein-Westfalen mod Kommissionen, nævnt i præmis 141 ovenfor, præmis 280). Domstolen har tidligere fastslået, at Kommissionen ikke er forpligtet til at tage stilling til forhold, der er åbenbart uvedkommende, uden betydning eller klart af underordnet relevans (dommen i sagen Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, nævnt i præmis 140 ovenfor, præmis 64).
- 144 For det tredje kræver begrundelsespligten ved kvalifikationen af en støtteforanstaltning, at de grunde, der førte Kommissionen til at fastslå, at foranstaltningen faldt inden for anvendelsesområdet for artikel 87, stk. 1, EF, skal være angivet (dommen i sagen Westdeutsche Landesbank Girozentrale og Land Nordrhein-Westfalen mod Kommissionen, nævnt i præmis 141 ovenfor, præmis 281).
- 145 Hvad for det fjerde angår spørgsmålet, om der foreligger fordrejning af konkurrencen på fællesmarkedet, skal det påpeges, at selv om Kommissionen ifølge fast retspraksis er forpligtet til i begrundelsen for sin beslutning i det mindste at anføre de omstændigheder, hvorunder en støtte er blevet ydet, når omstændighederne godtgør,

at støtten kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje eller true med at fordreje konkurrencen, er den ikke forpligtet til at foretage en økonomisk analyse af den faktiske situation på de berørte markeder, af markedsandelen for de virksomheder, der modtager støtte, af de konkurrerende virksomheders stilling og af samhandelen mellem medlemsstater. Desuden er Kommissionen i tilfælde af ulovligt tildelt støtte ikke forpligtet til at dokumentere de reelle følger af støtten for konkurrencen og for samhandelen mellem medlemsstater. Hvis det var tilfældet, ville dette krav faktisk medføre, at de medlemsstater, der udbetaler ulovlig støtte, ville blive begunstiget i forhold til de medlemsstater, som underretter Kommissionen om støtteforanstaltninger (jf. i denne retning Rettens dom af 29.9.2000, sag T-55/99, CETM mod Kommissionen, Sml. II, s. 3207, præmis 100, 102 og 103, af 11.7.2002, sag T-152/99, HAMSA mod Kommissionen, Sml. II, s. 3049, præmis 225, og af 8.7.2004, sag T-198/01, Technische Glaswerke Ilmenau mod Kommissionen, Sml. II, s. 2717, præmis 215).

¹⁴⁶ Det er navnlig tilstrækkeligt, at Kommissionen godtgør, at den omtvistede støtte kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje eller true med at fordreje konkurrencen, og det er ikke nødvendigt at afgrænse det pågældende marked (jf. Rettens dom af 6.9.2006, forenede sager T-304/04 og T-316/04, Italien og Wam mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 64, og af 11.2.2009, sag T-25/07, Iride og Iride Energia mod Kommissionen, Sml. II, s. 245, præmis 109 og den deri nævnte retspraksis).

¹⁴⁷ Det er i lyset af denne retspraksis, at det skal bedømmes, om Kommissionen i det foreliggende tilfælde har givet en tilstrækkelig begrundelse for den anfægtede beslutning.

¹⁴⁸ Hvad for det første angår argumentet om den utilstrækkelige begrundelse af den anfægtede beslutning vedrørende påvisning af konkurrencefordrejning eller risiko for konkurrencefordrejning bemærker Retten, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 102-114 undersøger spørgsmålet om den pågældende foranstaltnings virkning på konkurrencen og på samhandelen mellem medlemsstaterne.

- 149 Hvad for det første angår den pågældende foranstaltnings virkning på konkurrencen skal det bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 102-111 undersøger spørgsmålet om den pågældende foranstaltnings virkning på konkurrencen for så vidt angår selskaberne. Kommissionen har således i den anfægtede beslutnings betragtning 105 angivet, at den ønsker at fastholde det synspunkt, den gav udtryk for i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, nemlig at den fordel, som de jordbaserede selskaber og netoperatører har fået, gives på bekostning af de selskaber, der anvender andre platforme.
- 150 Kommissionen har for at underbygge sit synspunkt på dette område og således fastslå i henhold til artikel 87, stk. 1, EF, at den pågældende foranstaltning truer med at fordreje konkurrencen, idet den giver en selektiv fordel, i den anfægtede beslutnings betragtning 106 fundet, at der er en vis grad af substituerbarhed mellem jordbaseret digitalt betalings-tv og betalings-tv pr. satellit. På denne baggrund har Kommissionen konkluderet, at når først »jordbaseret digital-tv har vundet indpas på markedet ved lancering af betalings-tv — bl.a. takket være dekodertilskuddet — vil denne platform kunne konkurrere med et tilsvarende udbud på de andre platforme«.
- 151 I øvrigt skal Retten bemærke, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 107 har sikret sig at underbygge sin konklusion på grundlag af udviklingen i de øvrige medlemsstater.
- 152 Kommissionen har desuden i den anfægtede beslutnings betragtning 109 anført, at Autorità garante della concorrenza e del mercato (konkurrencemyndigheden) selv havde fastslået, at selskaber, der anvender forskellige typer platforme, kan betragtes som potentielle konkurrenter på det italienske betalings-tv-marked.

- 153 Kommissionen har i øvrigt i den anfægtede beslutnings betragtning 111 dels taget hensyn til en undersøgelse, der indirekte bekræfter, at en billigere adgang til markedet for betalings-tv har den virkning, at konkurrencen fordrejes, dels angivet, at de tal, der oplyses af Sky Italia, også underbygger det standpunkt, at der er en vis konkurrence på markedet for betalings-tv.
- 154 Endelig skal det bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 108 navnlig har peget på, at den pågældende foranstaltning er blevet ydet i en afgørende fase, nemlig på et tidspunkt, hvor talrige seere i forbindelse med omlægningen fra jordbaseret analog-tv til digital-tv må overveje, hvorvidt de vil investere i et apparat, som kan modtage jordbaserede eller satellitbaserede programmer.
- 155 Det fremgår af det anførte, at Kommissionen således ikke har tilsidesat sin begrundelsespligt for så vidt angår den pågældende foranstaltnings virkninger på konkurrencen.
- 156 Hvad for det andet angår den pågældende foranstaltnings virkning på samhandelen mellem medlemsstaterne fremgår det af den anfægtede beslutnings betragtning 113 og 114, at Kommissionen har fundet, at radio/tv-spredningsmarkedet og netservice-markedet er åbnet for international konkurrence, og at når netoperatører og visse tv-selskaber begunstiges selektivt, fordrejes konkurrencen, og dette kan meget vel skade erhvervsdrivende fra andre medlemsstater. Kommissionen har således fastslået, at den pågældende foranstaltning påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 157 Henset til den retspraksis, der er henvist til i præmis 145 og 146 ovenfor, skal det bemærkes, at Kommissionens beslutning er behørigt begrundet med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende foranstaltning kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

- 158 Hvis det desuden forudsættes, at sagsøgeren mere generelt har gjort gældende, at der foreligger en tilsidesættelse af artikel 253 EF for så vidt angår Kommissionens kvalificering i den anfægtede beslutning af den pågældende foranstaltning som statsstøtte i henhold til artikel 87, stk. 1, EF, bemærker Retten, at Kommissionen i denne beslutning har undersøgt overholdelsen af alle de i den nævnte bestemmelse fastsatte betingelser. Kommissionen har således for det første i den anfægtede beslutnings betragtning 80 undersøgt, om den pågældende foranstaltning var ydet ved hjælp af statsmidler. Kommissionen har for det andet i den anfægtede beslutnings betragtning 81-101 undersøgt, om den pågældende foranstaltning giver modtagerne en selektiv økonomisk fordel. For det tredje har Kommissionen i den anfægtede beslutnings betragtning 102-112 fastslået, om den pågældende foranstaltning fordrejede konkurrencen eller truede med at fordreje denne. For det fjerde har Kommissionen endelig i den anfægtede beslutnings betragtning 113 og 114 vurderet, om den pågældende foranstaltning kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 159 For det andet har sagsøgeren kritiseret Kommissionen for ikke i den anfægtede beslutning at have præciseret, om årsagen til, at den har erklæret den pågældende foranstaltning uforenelig med fællesmarkedet, var forbundet med manglende overholdelse af kriteriet om teknologineutralitet eller med den påståede billigere indtrængen for betalings-tv. I den henseende skal det blot bemærkes, som Retten allerede har fastslået i præmis 109 ovenfor, at det udtrykkeligt fremgår af den anfægtede beslutning, bl.a. i betragtning 104, 135 og 140, at den pågældende foranstaltnings uforenelighed er nært forbundet med tilsidesættelsen af princippet om teknologineutralitet, og at Kommissionen i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure havde fremført sin tvivl med hensyn til nytten af, at den pågældende foranstaltning er i strid med princippet om teknologineutralitet. Dette argument bør dermed ligeledes forkastes som ubegrundet.
- 160 Hvad for det tredje angår situationen for dekoderproducenter har Kommissionen givet en tilstrækkelig begrundelse for den anfægtede beslutning. Med hensyn til, om der var tale om statsstøtte, har Kommissionen således i den anfægtede beslutnings betragtning 120-123 efter at have henvist til den tvivl, der var ved indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure, fastslået, at det ikke er muligt helt at udelukke, at der kan være tale om konkurrencefordrejning hvad angår dekoderproducenterne. Kommissionen har imidlertid tilføjet, at den pågældende foranstaltning for så vidt angår dekoderproducenterne i hvert fald var forenelig med fællesmarkedet.

Kommissionen har i den forbindelse i den anfægtede beslutnings betragtning 168 gjort gældende, at den pågældende foranstaltning kan anses for nødvendig og forholdsmæssig for gennemførelsen af et formål af fælles interesse, da alle dekodeproducenter, herunder også producenter i andre medlemsstater, kunne få tilskud.

- 161 Det må følgelig fastslås, at Kommissionen behørigt har begrundet den anfægtede beslutning, for så vidt som den har fastslået, at den pågældende foranstaltning dels falder ind under anvendelsesområdet artikel 87, stk. 1, EF, dels ikke er forenelig med EF-traktaten.
- 162 Det fremgår af det anførte, at den anfægtede beslutning er i overensstemmelse med kravene i artikel 253 EF. Det tredje anbringende skal følgelig forkastes som ugrundet.

Det fjerde anbringende om tilsidesættelse af artikel 14 i forordning nr. 659/1999 og af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og retssikkerhedsprincippet

Parternes argumenter

- 163 Sagsøgeren gør gældende, at den anfægtede beslutning tilsidesætter artikel 14 i forordning nr. 659/1999, for så vidt som det heri er bestemt, at Kommissionen ikke kræver tilbagebetaling af støtten, hvis det vil være i strid med et generelt princip i fællesskabsretten.

- 164 For det første tilsidesætter den anfægtede beslutning princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, da særlige omstændigheder har givet sagsøgeren anledning til at antage, at den pågældende foranstaltning ikke udgør statsstøtte.
- 165 Sagsøgeren har herved anført, at sagsøgeren for det første med føje antog, at den pågældende foranstaltning var i overensstemmelse med Kommissionens politik om at fremme digitaltransmission, da Kommissionen havde angivet i afsnit 3.4.2 i sin meddelelse KOM(2004) 541 endelig af 30. juli 2004 om interoperabilitet for digitale interaktive tv-tjenester (herefter »meddelelsen«), at direkte tilskud til forbrugere udgør en foranstaltning, hvorigennem medlemsstaterne kan tilskynde til anskaffelse af dekodere til interoperabilitet og interaktivitet, især da denne meddelelse indeholdt en udtrykkelig henvisning til italienske tilskud.
- 166 Da begrebet indirekte støttemodtager af en statsstøtte for det andet endnu ikke var klart defineret i retspraksis, kan man ikke have nogen berettiget forventning om, at en agtpågivende erhvervsdrivende indser, at en støtte til forbrugere gør den erhvervsdrivende ikke alene til en indirekte modtager af støtten, men også til den eneste modtager af støtten, idet alle andre potentielle indirekte modtagere udelukkes. Sagsøgeren gør i den forbindelse gældende, at alle andre potentielle støttemodtagere også må betragtes som indirekte støttemodtagere med alt, hvad dette indebærer for så vidt angår tilbagesøgning.
- 167 For det andet tilsidesætter den anfægtede beslutning også retssikkerhedsprincippet, da beregningsmetoden i den anfægtede beslutnings betragtning 191-205, der har til formål at fastsætte det støttebeløb, der skulle tilbagesøges, hverken er effektiv, gennemsigtig eller tilstrækkelig. For det første er det vanskeligt for ikke at sige umuligt at fastlægge den korrekte værdi for et af parametrene i denne metode, nemlig det

ekstra antal seere, som vedtagelsen af den pågældende foranstaltning har medført for betalings-tv. Kommissionen har i den forbindelse ikke bevist, at abonnenterne har købt de tilskudsberettigede dekodere for at få adgang til betalings-tv. For det andet er beregningen af støtten og rente af støtten særdeles vanskelig at opgøre præcist. Kommissionen burde i den forbindelse i det mindste have vurderet den foreslåede model og muligvis have foretaget en sammenligning med andre mulige modeller, især da ingen af sagens parter har været i stand til at opgøre den påståede støttes omfang på den ene eller den anden måde.

- ¹⁶⁸ Kommissionen, støttet af Sky Italia, finder, at sagsøgerens argumenter vedrørende metoden for fastsættelse af støtten i højere grad tilhører området for gennemførelsen af den anfægtede beslutning end området for dens lovlighed. De bør følgelig forkastes. Den anfægtede beslutning er desuden i overensstemmelse med generelle principper i fællesskabsretten om beskyttelse af den berettigede forventning og af retssikkerheden. Kommissionen er i overensstemmelse med artikel 14 i forordning nr. 659/1999 dermed forpligtet til at anordne tilbagesøgning af den pågældende støtteforanstaltning.

Rettens bemærkninger

- ¹⁶⁹ Det bemærkes indledningsvis, at ophævelsen af en ulovlig støtte ved tilbagesøgning er den logiske følge af, at støtten er fundet ulovlig. En medlemsstats forpligtelse til at afskaffe en støtte, som Kommissionen har fundet uforenelig med fællesmarkedet, har til formål at genoprette den oprindelige situation (jf. Rettens dom af 5.8.2003, forenede sager T-116/01 og T-118/01, P & O European Ferries (Vizcaya) og Diputación Foral de Vizcaya mod Kommissionen, Sml. II, s. 2957, præmis 223 og den deri

nævnte retspraksis), der medfører, at støttemodtageren mister den fordel, som han reelt er tildelt i forhold til sine konkurrenter (jf. Domstolens dom af 7.3.2002, sag C-310/99, Italien mod Kommissionen, Sml. I, s. 2289, præmis 99, og af 29.4.2004, sag C-277/00, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 3925, præmis 75 og den deri nævnte retspraksis).

- 170 Endelig skal det bemærkes, at ifølge artikel 14, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 bestemmer Kommissionen i negative beslutninger om ulovlig støtte, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at tilbagesøge støtten fra støttemodtageren. Den samme bestemmelse fastslår imidlertid, at Kommissionen ikke kræver tilbagesøgning af støtten, hvis det vil være i modstrid med et generelt princip i fællesskabslovgivningen.
- 171 I denne sag har sagsøgeren anført, at tilbagesøgningen af støtten vil være i strid med dels princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, dels retssikkerhedsprincippet.
- 172 Hvad for det første angår den påståede tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning skal det bemærkes, at i henhold til fast retspraksis omfatter retten til at påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, som er et grundprincip, enhver privatperson, hos hvem administrationen har givet anledning til begrundede forhåbninger ved at afgive præcise løfter. Sådanne løfter skal, uanset under hvilken form de er afgivet, være præcise, ubetingede og samstemmende og stamme fra pålidelige og troværdige kilder (Rettens dom af 21.7.1998, forenede sager T-66/96 og T-221/97, Mellett mod Domstolen, Sml. Pers. I-A, s. 449, og II, s. 1305, præmis 104 og 107). Derimod kan ingen påberåbe sig tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, såfremt administrationen ikke har afgivet præcise løfter (Rettens dom af 18.1.2000, sag T-290/97, Mehibas Dordtselaan mod Kommissionen, Sml. II, s. 15, præmis 59, og af 19.3.2003, sag T-273/01, Innova Privat-Akademie mod Kommissionen, Sml. II, s. 1093, præmis 26).

- 173 Vedrørende statsstøtte skal der henvises til fast retspraksis, hvorefter der hos støttemodtagerne — henset til, at den kontrol, som Kommissionen i medfør af artikel 88 EF fører med støtte, har sit grundlag i ufravigelige principper — principielt ikke kan bestå en berettiget forventning om, at den støtte, de har modtaget, er lovlig, medmindre den er blevet ydet under iagttagelse af den fastlagte procedure. En påpasselig erhvervsdrivende må nemlig normalt være i stand til at forvise sig om, at denne procedure er blevet fulgt, også selv om den ulovlige beslutning om at tildele støtten kan tilskrives den pågældende stat, således at tilbagekaldelse må fremstå som stridende mod redelig handle måde (jf. Rettens dom af 12.9.2007, forenede sager T-239/04 og T-323/04, Italien og Brandt Italia mod Kommissionen, Sml. II, s. 3265, præmis 154 og den deri nævnte retspraksis).
- 174 Sagsøgeren har imidlertid gjort gældende, at i det foreliggende tilfælde har to særlige omstændigheder skabt en berettiget forventning med hensyn til den pågældende foranstaltnings lovlighed.
- 175 For det første påberåber sagsøgeren sig meddelelsens afsnit 3.4.2, der udtrykkeligt henviser til den pågældende foranstaltning, og anfører, at medlemsstaterne kan yde forbrugsstøtte.
- 176 I modsætning til hvad sagsøgeren har anført, udgør henvisningen i meddelelsens afsnit 3.4.2 ikke en forsikring fra Kommissionen om lovligheden af den pågældende foranstaltning. Tværtimod har meddelelsen ikke kunnet skabe en berettiget forventning hos en agtpågivende erhvervsdrivende med hensyn til den pågældende foranstaltnings forenelighed med de bestemmelser, der finder anvendelse på statsstøtte, da Kommissionen udtrykkeligt anfører i dette afsnit, at »[d]isse tilskud skal være teknologineutrale, de skal anmeldes, og de skal være forenelige med de bestemmelser, der finder anvendelse på statsstøtte«. En agtpågivende erhvervsdrivende burde vide ikke alene, at den pågældende foranstaltning ikke var teknologineutral, men også, at den ikke er blevet meddelt Kommissionen og ikke var godkendt.

- 177 For det andet bør sagsøgerens argument om, at den indirekte form for støtte også udgør en særlig omstændighed, der kan skabe en berettiget forventning, også forkastes. Ligesom enhver agtpågivende erhvervsdrivende burde sagsøgeren således vide, at støttens indirekte karakter ikke har nogen betydning for tilbagesøgning af støtten. I den forbindelse skal det særligt fremhæves, at i modsætning til sagsøgerens påstande er forbrugerstøtte en veletableret type støtte, der — som det fremgår af i EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra a) — skal meddeles og godkendes som alle andre typer støtte, og hvor de potentielle støttemodtager er indirekte.
- 178 Argumentet om tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning må således forkastes.
- 179 Hvad for det andet angår den påståede tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet skal det bemærkes, at dette princip kræver, at retsreglerne skal være klare og præcise og skal sikre forudsigelighed i forbindelse med de situationer og retsforhold, der henhører under fællesskabsretten (Domstolens dom af 15.9.2005, sag C-199/03, Irland mod Kommissionen, Sml. I, s. 8027, præmis 69).
- 180 Dette princip ville blive tilsidesat, dels da det er vanskeligt for ikke at sige umuligt at fastlægge den korrekte værdi for et af parametrene i den beregningsmetode, som er anført i den anfægtede beslutning, nemlig det ekstra antal seere, som den pågældende foranstaltning har medført for betalings-tv, dels da beregningen af støtten og renter af støtten er særdeles vanskelig.
- 181 Det bemærkes imidlertid, at i overensstemmelse med fast praksis er der ingen bestemmelser, der kræver, at Kommissionen, når den fastslår, at en støtte, som er erklæret uforenelig med fællesmarkedet, skal tilbagesøges, skal fastsætte den nøjagtige størrelse af det tilbagebetalingspligtige støttebeløb. Det er således tilstrækkeligt, at Kommissionens beslutning indeholder anvisninger, hvorved beslutningens adressat uden overdrevne vanskeligheder selv kan fastslå beløbet (Domstolens dom af

12.5.2005, sag C-415/03, Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 3875, præmis 39, af 18.10.2007, sag C-441/06, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 8887, præmis 29, og af 14.2.2008, sag C-419/06, Kommissionen mod Grækenland, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 44).

- 182 Desuden følger det ligeledes af fast retspraksis, at i mangel af forskrifter på området skal tilbagesøgningen af en støtte, der er erklæret for uforenelig med fællesmarkedet, ske i henhold til vilkårene i national ret. Det tilkommer alene den nationale ret at tage stilling til tvisten vedrørende denne tilbagesøgning (jf. Rettens dom af 31.5.2006, sag T-354/99, Kuwait Petroleum (Nederland) mod Kommissionen, Sml. II, s. 1475, præmis 68 og den deri nævnte retspraksis).
- 183 Endelig skal det tilføjes, at en medlemsstats forpligtelse til at beregne det præcise støtbeløb, der skal tilbagesøges, indgår i den bredere forpligtelse til loyalt samarbejde, der gensidigt forpligter Kommissionen og medlemsstaterne ved gennemførelsen af traktatens regler om statsstøtte (dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, nævnt i præmis 69 ovenfor, præmis 91).
- 184 Det fremgår af den ovenfor i præmis 181-183 nævnte praksis, at det tilkommer den nationale ret, der behandler sagen, at træffe afgørelse vedrørende statsstøttens størrelse, som Kommissionen har krævet tilbagesøgt, i givet fald efter at have forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål.
- 185 Det følger heraf, at sagsøgerens argument om den påståede tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet skal forkastes.
- 186 Det følger af de konklusioner, der blev draget i præmis 178 og 185 ovenfor, at det fjerde anbringende følgelig skal forkastes som ugrundet.
- 187 Eftersom ingen af de argumenter, der er fremført til støtte for den foreliggende sag er velbegrundede, bør Kommissionen frifindes i det hele.

Sagens omkostninger

¹⁸⁸ I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges denne at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens og Sky Italias påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Anden Afdeling):

- 1) **Europa-Kommissionen frifindes.**

- 2) **Mediaset SpA bærer sine egne omkostninger og betaler Kommissionens og Sky Italia Srl's omkostninger.**

Pelikánová

Jürimäe

Soldevila Fragoso

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. juni 2010.

Underskrifter

Indhold

Sagens baggrund	II - 2349
Retsforhandlinger og parternes påstande	II - 2354
Om formaliteten vedrørende stævningens bilag A.8	II - 2355
Parternes argumenter	II - 2355
Rettens bemærkninger	II - 2356
Om formaliteten vedrørende de bilag til stævningen, der ikke er oversat til processproget ...	II - 2358
Parternes argumenter	II - 2358
Rettens bemærkninger	II - 2359
Anbringenderne	II - 2361
Formaliteten med hensyn til anbringendet om et åbenbart urigtigt skøn ved fastlæggelsen af anvendelsesområdet for artikel 4, stk. 1, i finansloven af 2004	II - 2362
Parternes argumenter	II - 2362
Rettens bemærkninger	II - 2363
Det første anbringende om tilsidesættelse af artikel 87, stk. 1, EF	II - 2364
Det første anbringendes andet led om den manglende økonomiske fordel	II - 2364
— Parternes argumenter	II - 2364
— Rettens bemærkninger	II - 2366

Det første anbringendes første led vedrørende begrebet indirekte støttemodtager	II - 2370
— Parternes argumenter	II - 2370
— Rettens bemærkninger	II - 2372
Det første anbringendes tredje led om den pågældende foranstaltnings manglende selektive karakter	II - 2373
— Parternes argumenter	II - 2373
— Rettens bemærkninger	II - 2374
Det første anbringendes fjerde led om det forhold, at der ikke foreligger en fordrejning af konkurrencen	II - 2375
— Parternes argumenter	II - 2375
— Rettens bemærkninger	II - 2379
Det andet anbringende om et åbenbart urigtigt skøn og en åbenbar retlig fejl ved vurderingen af den pågældende foranstaltnings forenelighed med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, stk. 3, litra c), EF	II - 2383
Formaliteten med hensyn til de argumenter, der er anført i stævningens afsnit 93-96	II - 2383
— Parternes argumenter	II - 2383
— Rettens bemærkninger	II - 2384
Det andet anbringendes første led om fejl ved konklusionen om, at den pågældende foranstaltning ikke afhjælper markedssvigt	II - 2385
— Parternes argumenter	II - 2385
— Rettens bemærkninger	II - 2387
Det andet anbringendes andet led om fejl ved konklusionen om, at den pågældende foranstaltning hverken var et nødvendigt middel eller forholdsmæssig med henblik på at afhjælpe markedssvigt	II - 2389
— Parternes argumenter	II - 2389
— Rettens bemærkninger	II - 2390

Det tredje anbringende om tilsidesættelse af artikel 253 EF	II - 2391
Parternes argumenter	II - 2391
Rettens bemærkninger	II - 2392
Det fjerde anbringende om tilsidesættelse af artikel 14 i forordning nr. 659/1999 og af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og retssikkerhedsprincippet	II - 2398
Parternes argumenter	II - 2398
Rettens bemærkninger	II - 2400
Sagens omkostninger	II - 2405